

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΝ. ΑΤΤΙΚΗΣ

Στο τμήμα της εργασίας αυτής θα γίνει η προσπάθεια επιστημονικής ορισμένων βασικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού πέντε Κοινοτήτων / Δήμων του υπολοίπου της επαρχίας της Αττικής. Πιο συγκεκριμένα οι περιοχές αυτές είναι: το Λαύριο, το Μαρκόπουλο, τα Σπάτα, η Ν. Μάρκη και ο Μαραθώνας.

Έτσι ο στόχος είναι να μελετηθούν τα ακόλουθα θέματα:

- η πληθυσμιακή διάρθρωση των παραπάνω περιοχών,
- τα προβλήματα που ενδεχομένως προκύπτουν από την πληθυσμιακή διάρθρωση και γενικότερα από την εξέλιξη των δημογραφικών χαρακτηριστικών των περιοχών αυτών στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική τους ζωή.

Εκτός από το απόλυτο μέγεθος του πληθυσμού κάθε περιοχής, μας ενδιαφέρουν από απόψεως οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης αφενός η πυκνότητα του πληθυσμού, που ορίζεται ως το πηλίκο της διαιρέσεως του πραγματικού πληθυσμού με την επιφάνεια της υπό μελέτη γεωγραφικής περιοχής, και αφετέρου ο βαθμός ανομοιογένειας στη πυκνότητα ή της συγκεντρώσεως του πληθυσμού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Πληθυσμός και Πυκνότητα Περιοχών Αν. Αττικής

Περιοχές	1971			1981		
	έκταση σε τ. χιλ.	Πληθ/μός	Πυκνότη.	έκταση σε τ. χιλ.	Πληθ/μός	Πυκνότη.
Λαύριο	41	9040	220	41	9993	243
Μαρκόπουλο	82	5952	72	82	9274	113
Σπάτα	76	6424	84	76	6593	86
Μαραθώνας	91	3436	37	91	4759	52
Νέα Μάκρη	43	3860	89	43	8832	205

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού 1971 και 1981

Όπως φαίνεται και από τον Πίνακα 1, που συντάχθηκε με βάση τα στοιχεία των απογραφών του 1971 και 1981, πρώτον τη μεγαλύτερη έκταση έχει η περιοχή του Μαραθώνος με 91 τετραγωνικά χιλιόμετρα, δεύτερον η πυκνότητα ποικίλλει ανάμεσα στις περιοχές του Υπολοίπου Αττικής, τρίτον την μεγαλύτερη πυκνότητα και για το 1971 και για το 1981 παρουσιάζει το Λαύριο με 220 και 243 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο αντίστοιχα, και τέταρτον ο Μαραθώνας παρουσιάζει τη μικρότερη πυκνότητα, με 37 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο το 1971 και με 52 το 1981, πέμπτον παρατηρούμε ότι η πυκνότητα παρουσιάζει μια σαφώς ανοδική πορεία κατά το 1981 σε σχέση με το 1971 πράγμα που σημαίνει ότι οι παραπάνω περιοχές αύξησαν σημαντικά την κατοικίσιμη έκτασή τους. Τα συμπεράσματα από τον πίνακα είναι πολύ ενδιαφέροντα, ως προς τις σημαντικές διαφορές που παρουσιάζουν οι υπό εξέταση περιοχές και ως προς τις κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες.

Το ερώτημα, λόγου χάριν, που τίθεται είναι: η αύξηση γενικότερα της πυκνότητας, όπως στη Νέα Μάκρη και το Μαρκόπουλο, που δεν οφείλεται 100% στις γεννήσεις, προβλέπεται και για τις άλλες περιοχές να επιταχυνθούν τα επόμενα προσεχή χρόνια λόγω κυρίως των προβλημάτων των μεγάλων πόλεων, οπότε θα συνοδευθεί αυτή η αύξηση της πυκνότητας και με μια άνοδο της ποιότητας της ζωής;

Με άλλα λόγια η παρεχόμενη δημόσια υγεία, η ποιότητα της εκπαίδευσης, η ασφάλεια των ατόμων και των περιουσιών, στις περιο-

χές αυτές ακολούθησε την ανοδική πορεία του δείκτη πυκνότητας;

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ για το 1981, το Υπόλοιπο Αττικής διέθετε 436 κλίνες ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, δηλαδή διαθέτει 1,27 νοσοκομειακό κρεβάτι για κάθε 1000 κατοίκους, απέναντι σε 9 κρεβάτια για 1000 κατοίκους που αναλογεί κατά μέσον όρο για την πρωτεύουσα. Δυστυχώς, η υφιστάμενη ανισότητα στην κατανομή των κλινών στον ελληνικό χώρο εξακολουθεί να παραμένει υπέρ των αστικών κέντρων. Και δεν είναι μόνο αυτό το ερώτημα. Η εξάπλωση των περιοχών αυτών, ίσως με ανεξέλεγκτο τρόπο, πιθανόν να στοιχίσει ακριβά από κοινωνικής και οικονομικής απόψεως. Εδώ ακριβώς καλείται η Τοπική Αυτοδιοίκηση να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο για να μη βρεθούν σε αδιέξοδο στο μέλλον οι περιοχές αυτές. Οι σημερινές οικολογικές, οικονομικές και πολιτιστικές ανθρώπινες συνέπειες συγκεντρώσεως του πληθυσμού στα αστικά κέντρα δεν προέκυψαν δια μαγείας. Άρα η Τοπική Αυτοδιοίκηση στις περιοχές αυτές έχει μπροστά της το καθέτι που στοίχισε ακριβά στις άλλες μεγάλες πόλεις.

Ας δούμε στη συνέχεια τον βαθμό της ανομοιογένειας της πυκνότητας του πληθυσμού στις περιοχές αυτές και που μετράται με την αναλογία συγκεντρώσεως. Μαθηματικά, η αναλογία συγκεντρώσεως δίνεται από τη σχέση:

$$\alpha.σ = \left(\sum_{i=1}^5 P_i A_{i+1} - \sum_{i=1}^5 P_{i+1} \cdot A_i \right) \cdot K$$

όπου

P_i είναι η ποσοστιαία αναλογία του πληθυσμού στην i περιοχή.
 A_i είναι η ποσοστιαία αναλογία της εκτάσεως της i περιοχής,
 $K = 10.000$.

Για το 1971 η τιμή α. σ. ισούται με 4.92% ενώ το 1981 η τιμή α. σ. ισούται με 6.18%. Για το 1971 η τιμή του α.σ. μας δίνει την πληροφορία ότι θα πρέπει να ανακατανομηθούν το 4.92% του πληθυσμού των υπό εξέταση περιοχών, ώστε να επιτευχθεί τέλεια ομοιόμορφη κατανομή του πληθυσμού στις πέντε περιοχές. Από την τιμή του α.σ για

το 1981 γίνεται φανερό ότι η ανισοκατανομή του πληθυσμού ανάμεσα στις πέντε περιοχές παρουσιάζει τάση αυξήσεως. Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι η ανισοκατανομή του πληθυσμού στις περιοχές του Υπολοίπου Αττικής, για το διάστημα που εξετάζουμε, επιδεινώνεται αντί να βελτιώνεται.

Με βάση τα στατιστικά δεδομένα των απογραφών του 1971 και 1981, η επαρχία της Αττικής σημείωσε κατά την διάρκεια της δεκαετίας 1971 - 1981 μια εντυπωσιακή αύξηση του πληθυσμού της τάξεως του 51,92%, δηλαδή σχεδόν πέντε φορές μεγαλύτερη της αυξήσεως του πληθυσμού της Ελλάδος που ήταν 11.08% για την ίδια χρονική περίοδο.

Όσον αφορά τα ποσοστά αυξήσεως στις πέντε υπό μελέτη περιοχές αυτά παρουσιάζουν μεγάλη διακύμανση και εκτείνονται από την πολύ μεγάλη αύξηση του πληθυσμού της Νέας Μάκρης (128,8%) κατά κύριο λόγο και του Μαρκόπουλου (55,8%) μέχρι αυτή των Σπάτων (2.63%) που σημείωσε μια αμυδρή αύξηση.

Η κατά φύλο διάρθρωση του πληθυσμού κατέχει μια από τις βασικές θέσεις στη δημογραφική έρευνα. Η σχέση των ανδρών ως προς τις γυναίκες πολλαπλασιασμένη επί 1000 μας δίνει την αναλογία των φύλων. Η αναλογία των φύλων για τις πέντε περιοχές που συζητάμε δίνεται από τον Πίνακα 2:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Αναλογία των φύλων

Περιοχές	1971	1981
Λαύριο	1005	955
Μαρκόπουλο	1099	1032
Σπάτα	1020	939
Μαραθώνας	1012	1058
Νέα Μάκρη	1178	1111

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Διαπιστώνουμε από τον Πίνακα 2 τα εξής:

α) Το 1971 η αναλογία των φύλων για όλες τις περιοχές έδειχνε υπεροχή των ανδρών έναντι των γυναικών.

β) Το 1981 για το Λαύριο και τα Σπάτα παρατηρείται υπεροχή των γυναικών έναντι των ανδρών. Για τα Σπάτα βλέπουμε ότι η αναλογία των φύλων ήταν 939 άνδρες σε 1000 γυναίκες.

γ) Για όλες τις περιοχές εκτός από τον Μαραθώνα το 1981 παρατηρείται σε σχέση με το 1971 πτώση της υπεροχής των ανδρών έναντι των γυναικών.

Αναλυτικότερα, ας δούμε την εικόνα του πληθυσμού κατά ομάδες ηλικιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Υπολογιζόμενος πληθυσμός των περιοχών κατά μεγάλες ομάδες ηλικιών (1971)

ΗΛΙΚΙΕΣ	ΛΑΥΡΙΟ		ΜΑΡΚ/ΛΟ		ΣΠΑΤΑ		ΜΑΡΑΘΩΝ.		ΝΕΑ-ΜΑΚΡΗ	
	ΑΠΟΛ.	ΠΟΣ. %	ΑΠΟΛ.	ΠΟΣ. %	ΑΠΟΛ.	ΠΟΣ. %	ΑΠΟΛ.	ΠΟΣ. %	ΑΠΟΛ.	ΠΟΣ. %
00-14	2368	26.19	1240	20.83	1556	24.22	860	25.02	964	24.47
15-64	6008	66.46	3932	66.06	4084	63.57	2280	66.35	2644	68.49
65-	664	7.34	780	13.10	784	12.20	296	8.61	252	6.52
ΣΥΝΟΛΟ	9040	100.0	5952	100.0	6424	100.0	3436	100.0	3860	100.0

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Υπολογιζόμενος πληθυσμός των περιοχών κατά μεγάλες ομάδες ηλικιών (1981)

ΗΛΙΚΙΕΣ	ΛΑΥΡΙΟ		ΜΑΡΚ/ΛΟ		ΣΠΑΤΑ		ΜΑΡΑΘΩΝ.		ΝΕΑ-ΜΑΚΡΗ	
	ΑΠΟΛ.	ΠΟΣ. %	ΑΠΟΛ.	ΠΟΣ. %	ΑΠΟΛ.	ΠΟΣ. %	ΑΠΟΛ.	ΠΟΣ. %	ΑΠΟΛ.	ΠΟΣ. %
00-14	2932	29.34	2130	22.96	1530	23.20	1182	24.83	2169	24.55
15-64	6200	62.04	6011	64.81	4333	65.72	3097	65.07	5802	65.69
65-	861	8.61	1133	12.21	730	11.07	480	10.08	861	9.74
ΣΥΝΟΛΟ	9993	100.0	9274	100.0	6593	100.0	4759	100.0	8832	100.0

Από τους Πίνακες 3 και 4 βγαίνει το συμπέρασμα ότι σχετικά με το ποσοστό του παιδικού πληθυσμού (0 - 14), παρατηρείται, σύμφωνα πάντα με τις δυο απογραφές του 1971 και 1981, ότι το Λαύριο έχει το μεγαλύτερο ποσοστό παιδικού πληθυσμού, ακολουθούμενο από τον

Μαραθώνα και τη Ν. Μάκρη. Και οι τρεις αυτές περιοχές έχουν ποσοστό μεγαλύτερο από αυτό της Ελλάδος.

Αντίθετα τα Σπάτα και το Μαρκόπουλο έχουν μικρότερα ποσοστά παιδικού πληθυσμού από αυτό της Ελλάδος. Γεγονός είναι ότι το ποσοστό του παιδικού πληθυσμού αυξήθηκε το 1981 σε σχέση με το 1971 στις περιοχές Λαυρίου και Μαρκόπουλου, ενώ μειώθηκε στις περιοχές Σπάτων και Μαραθώνος και σχεδόν παρέμεινε αναλλοίωτο στη Νέα Μάκρη.

Από τους Πίνακες 3 και 4 έχουμε να παρατηρήσουμε ότι τα Σπάτα και το Μαρκόπουλο εμφανίζουν το υψηλότερο ποσοστό γεροντικού πληθυσμού (65+).

Χαρακτηριστικά στην απογραφή του 1971 το Μαρκόπουλο εμφανίζεται με 13,1% του πληθυσμού του να είναι γέροντες και τα Σπάτα με 12,2% όταν για την Ελλάδα συνολικά το ποσοστό αυτό είναι της τάξεως του 11,1%.

Στις υπόλοιπες περιοχές για την ίδια απογραφή (1971) το ποσοστό αυτό εμφανίζεται ιδιαίτερα μειωμένο και πολύ μικρότερο αυτού της Ελλάδος.

Κατά την απογραφή του 1981 τα ποσοστά του γεροντικού πληθυσμού αυξάνονται στο Λαύριο, Μαραθώνα και Νέα Μάκρη, ακολουθώντας τη γενική τάση που επικρατεί για την Ελλάδα, ενώ αντίθετα στο Μαρκόπουλο και στα Σπάτα παρατηρείται μείωση του ποσοστού αυτού.

Παρ' όλα αυτά, αν θεωρήσουμε ότι ένας πληθυσμός θεωρείται «γηρασμένος» όταν η αναλογία των γερόντων ξεπεράσει το 9%, τότε κατά το 1981 από τις πέντε υπό εξέταση περιοχές μόνο ο πληθυσμός του Λαυρίου δεν θα χαρακτηριζόταν γηρασμένος, αφού γι' αυτή τη περιοχή το ποσοστό είναι της τάξεως του 8,61%.

Η γήρανση του πληθυσμού για μια κοινωνία συνεπάγεται πολλά σημαντικά προβλήματα, τα οποία πρέπει να εντοπισθούν σε όλες τους τις διαστάσεις ώστε να καταστεί δυνατή η αντιμετώπισή τους. Στον οικονομικό τομέα οι επιπτώσεις είναι πολλές και αποφασιστικής σημασίας και αναφέρονται στη συνέχεια συνοπτικά.

Πρώτα πρώτα, η μείωση του ενεργού πληθυσμού και η αύξηση του γεροντικού πληθυσμού που δημιουργείται, έχει ως αποτέλεσμα

την επιβάρυνση του ενεργού πληθυσμού που κυρίως είναι μικρότερος σε απόλυτο αριθμό. Η επιβάρυνση αφορά την κοινωνική ασφάλιση, την έλλειψη έργων υποδομής που εξυπηρετούν τον μη ενεργό πληθυσμό, την κατάσταση των ασφαλιστικών ταμείων κ.λπ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το κόστος που αντιπροσωπεύει για κάθε κράτος ένας ηλικιωμένος είναι μεγαλύτερο από το κόστος ενός παιδιού, άρα οι δαπάνες της Πολιτείας καθώς ο πληθυσμός «γηράσκει» βαίνουν αυξανόμενες.

Με τη γήρανση του πληθυσμού θα παρατηρηθεί στενότητα εργατικών χεριών ιδιαίτερα σε αγροτικές και ημιαστικές περιοχές με συνέπεια την επιβάρυνση του κόστους της εργασίας, η οποία με τη σειρά της θα δημιουργήσει ενδεχομένως την ανοχή ή και προσέλκυση ξένων μεταναστών.

Αναφορικά με τις περιοχές που εξετάζουμε τα προβλήματα του γεροντικού πληθυσμού ισχύουν σε μεγαλύτερο βαθμό κατά σειρά μέγεθους για τις περιοχές Σπάτα, Νέα Μάκρη και Μαραθώνα.

Θα συνεχίσουμε με τον δείκτη κοινωνικού βάρους ή εξαρτήσεως. Ο δείκτης εξαρτήσεως μας αποκαλύπτει πόσοι παίδες και γέροντες —πληθυσμός (0 - 14) και 65 ετών και άνω— αντιστοιχούν σε 100 άτομα του παραγωγικού ή ενεργού πληθυσμού (άτομα ηλικίας 15 - 64 ετών). Ουσιαστικά ο δείκτης μας δείχνει το βάρος που φέρνει ο παραγωγικός πληθυσμός σε κάποια στιγμή. Μαθηματικά εκφράζεται ως

$$\text{Δείκτης εξαρτήσεως} = \frac{\text{Πληθ. (0-14)+Πληθ. (65+)}}{\text{Πληθ. (15-64) ετών}} \cdot 100$$

Ο Πίνακας 5 που ακολουθεί απεικονίζει τον δείκτη εξαρτήσεως για τις υπό μελέτη περιοχές κατά το χρονικό διάστημα 1971 - 1981.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Δείκτης εξαρτήσεως

Έτος	Περιοχές					
	Λαύριο	Μαρκόπουλο	Σπάτα	Μαραθώνας	Ν. Μάκρη	Ελλάς
1971	50.45	51.36	57.29	50.68	45.97	56
1981	61.17	54.26	52.14	53.65	52.19	56.7

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., 1971 και 1981

Εκτός από τα Σπάτα ο δείκτης εξαρτήσεως του 1981 αυξήθηκε σε σχέση με το 1971. Για το 1981 η μεγαλύτερη τιμή του δείκτη εξαρτήσεως εμφανίζεται στο Λαύριο και είναι της τάξεως του 61,17. Ο δείκτης εξαρτήσεως 61,17% για το Λαύριο σημαίνει ότι στα 100 παραγωγικά άτομα τα 61 είναι νέοι και συνταξιούχοι. Σημειώνουμε ότι ο παραπάνω δείκτης αναφέρεται και για τα δύο φύλα μαζί. Και όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη εξαρτήσεως τόσο μεγαλύτερο είναι το βάρος πάνω στον ενεργό πληθυσμό.

Σημειώνουμε ότι ο Μαραθώνας και η Ν. Μάκρη δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο πρόβλημα γηράσεως του πληθυσμού, κυρίως αν συγκριθούν με την Ελλάδα. Παρά το γεγονός αυτό, και στις δύο αυτές Κοινότητες είχαμε αύξηση της αναλογίας γηράσεως αλλά και του δείκτη εξαρτήσεως, που προήλθαν από μια μικρή μείωση του παιδικού πληθυσμού, και μια σημαντική ιδίως στη Ν. Μάκρη, αύξηση του γερωντικού πληθυσμού.

Ο δείκτης εξαρτήσεως μας δίνει την αναλογία του συντηρουμένου προς τον ενεργό πληθυσμό και όχι προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, δηλαδή προς τον πληθυσμό που παίρνει το κοινωνικό βάρος. Γιαυτό πιο ακριβέστερος είναι ο δείκτης γηράσεως του πληθυσμού που υπολογίζεται από τη σχέση:

$$\text{Δείκτης γηράσεως} = \frac{\text{Πληθ. (65+) ετών}}{\text{Πληθ. (0-14) ετών}} \cdot 100$$

Ο δείκτης γηράνσεως υπολογίσθηκε για τις περιοχές κατά τη περίοδο 1971 - 1981, και τα αποτελέσματα δίδονται στον Πίνακα 6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Δείκτης Γηράνσεως

Έτος	Περιοχές					
	Λαύριο	Μαρκ/λο	Σπάτα	Μαραθώνας	Ν. Μάκρη	Ελλάς
1971	28.04	62.9	50.38	34.41	26.14	44.7
1981	29.36	53.19	47.71	40.60	39.69	54.7

Μεταξύ 1971 και 1981 ο δείκτης γηράνσεως μειώθηκε μόνο στις περιοχές Μαρκόπουλο και Σπάτα. Η μικρότερη τιμή του δείκτη γηράνσεως εμφανίζεται στην περιοχή του Λαυρίου για το 1981. Όσο μικρότερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο νεαρότερος είναι ο πληθυσμός.

Αν στη συνέχεια συγκρίνουμε τον παιδικό πληθυσμό ηλικίας 10 - 14 ετών προς τον πληθυσμό ηλικίας 60 - 64 ετών που πρόκειται να εξέλθει από τον παραγωγικό πληθυσμό, τότε το ποσοστό αυτό θα ορίζει τον δείκτη αντικαταστάσεως ο οποίος δίδεται από τη σχέση:

$$\text{Δείκτης αντικαταστάσεως} = \frac{\text{Πληθ. (10-14) ετών}}{\text{Πληθ. (60-64) ετών}} \cdot 100$$

Ο δείκτης αντικαταστάσεως παρουσιάζει την εξής εξέλιξη όπως φαίνεται από τον παρακάτω Πίνακα 7:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Δείκτης Αντικαταστάσεως

Έτος	Περιοχές					
	Λαύριο	Μαρκόπουλο	Σπάτα	Μαραθώνας	Ν. Μάκρη	Ελλάς
1971	2.58	1.11	1.64	1.07	1.9	1.6
1981	3.01	1.54	1.85	1.45	2.63	1.8

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Και για το 1971 και για το 1981 το Λαύριο παρουσιάζει το μεγαλύτερο λόγο πληθυσμού που είναι έτοιμος να εισέλθει στην παραγωγική διαδικασία, αντικαθιστώντας τους απερχομένους ηλικίας 60 με 64 χρόνων.

Ο Μαραθώνας επίσης, παρουσιάζει χαμηλότερο δείκτη αντικαταστάσεως και το 1971 και το 1981, δηλαδή τον μικρότερο λόγο πληθυσμού που είναι έτοιμος να εισέλθει στην παραγωγική διαδικασία αντικαθιστώντας τους απερχομένους ηλικίας 60 - 64 χρόνων. Αυτό είναι ενδεχόμενο να δημιουργήσει στενότητα εργατικών χεριών, ιδιαίτερα αν ο δείκτης αντικαταστάσεως πέσει κάτω από τη μονάδα.

Το Λαύριο είναι ο μόνος Δήμος υπό εξέταση που δεν έχει, ούτε αναμένεται να παρουσιάσει στο άμεσο μέλλον, πρόβλημα γήρανσης του πληθυσμού του. Η αναλογία «γηράνσεως» διατηρείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, η γεννητικότητα είναι σε υψηλά επίπεδα και η αναλογία αντικαταστάσεως είναι υψηλότερη όλων των περιοχών, δείχνοντας ότι δεν πρόκειται να υπάρξει πρόβλημα ελλείψεως εργατικών χεριών στο μέλλον.

Η σημαντικότερη επίδραση της δημογραφικής γήρανσης μιας περιοχής όμως είναι οι επιπτώσεις που αυτή έχει στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Αυτές οι επιπτώσεις είναι δυσμενείς, αφού η μείωση του ενεργού πληθυσμού έχει σαν επακόλουθο τη μείωση των επενδύσεων και την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης καθώς και την μείωση ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Αυτό λόγω της διαφοροποίησης της κατεύθυνσης των επενδύσεων με την εύνοια σε επενδυτικούς τομείς με περισσότερο καταναλωτικό χαρακτήρα όπως

υγεία και περίθαλψη, των οποίων η ζήτηση θα αυξάνει, λόγω της αυξημένης νοσηρότητας του «γηρασμένου» πληθυσμού. Τέλος, η γήρανση στο εργατικό δυναμικό θα συντελέσει στη δυσκολία προσαρμογής στις τεχνολογικές εξελίξεις της εποχής μας, στοιχείο απαραίτητο για την οικονομική πρόοδο.

Οι κοινωνικές συνέπειες της δημογραφικής γήρανσης σχετίζονται με τη διαφορετική ηλικιακή διάρθρωση της κοινωνίας, αφού οι ηλικιωμένοι των οποίων ο αριθμός θα είναι αυξημένος, έχουν λιγότερη τόλμη και επιθυμία ατομικής και κοινωνικής αλλαγής. Επίσης, η ανοχή ή ενδεχομένως και η προσέγκυση ξένων μεταναστών που όπως αναφέραμε θα είναι αποτέλεσμα της περιορισμένης προσφοράς εργασίας θα επιφέρει κοινωνικοοικονομικά προβλήματα. Τα προβλήματα αυτά συνδέονται με την εξάρτηση της υπό εξέταση περιοχής, ή γενικότερα της χώρας από ξένους ανθρώπινους πόρους και με την ενδεχόμενη αδυναμία προσαρμογής τους προς το Ελληνικό περιβάλλον. Αναφορικά με τις υπό εξέταση κοινότητες, κοινωνικά προβλήματα τέτοιας μορφής είναι ενδεχόμενο να παρουσιαστούν στον Μαραθώνα στην περίπτωση που πράγματι υπάρξει έλλειψη εργατικών χεριών.

Οι πολιτικές συνέπειες της γήρανσης του πληθυσμού είναι ότι οι συνταξιούχοι θα αντιπροσωπεύονται περισσότερο στο εκλογικό σώμα και η κυβέρνηση θα αναγκάζεται να λαμβάνει μέτρα ευνοϊκά για αυτούς και καταπιεστικά για τον πληθυσμό που βρίσκεται στην παραγωγική ηλικία.

Ανακεφαλαιώνοντας πρέπει να τονίσουμε ότι σε σχέση με την Ελλάδα σα σύνολο οι πέντε κοινότητες έχουν συγκριτικά μικρότερο πρόβλημα γήρανσης του πληθυσμού τους. Ειδικά το Λαύριο δεν έχει κανένα πρόβλημα γήρανσης ούτε αναμένεται να έχει στο άμεσο μέλλον. Για τις υπόλοιπες τέσσερις κοινότητες τα ιδιαίτερα δημογραφικά χαρακτηριστικά που θίχθηκαν, θα βοηθήσουν ώστε να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη του προβλήματος της γήρανσης του πληθυσμού, ή για την πρόληψη του προβλήματος και των συνεπειών του στο μέλλον λαμβάνοντας πάντα υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε κοινότητας.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΠΑΝΑΣ